

Notat

Syfilis i Grønland 2023

Baggrund

Landslægeembedet modtager individuelle indberetninger af indberetningspligtige smitsomme sygdomme, herunder syfilis.

Indberetningerne kvalitetssikres løbende, men alene på basis af indberetninger er det ikke altid muligt at afklare, om der er tale om et nyt tilfælde af syfilis, eller om det drejer sig om tidligere syfilis (overstået syfilis). Trods den løbende kvalitetssikring kan det heller ikke udelukkes, at ikke alle tilfælde af syfilis er indberettet. Tallene, der bliver præsenteret nedenfor, skal derfor ses med disse forbehold.

Hvad er syfilis og hvordan kan man blive smittet med syfilis?

Syfilis er en seksuelt overførbart sygdom forårsaget af bakterien *Treponema pallidum*. Statens Serum Institut skriver om smitteveje for syfilis (1).

- *"Syfilis smitter hovedsageligt via ubeskyttet seksuelt samvær i eller ved kønsorganerne eller i munden*

Sår (chancre) er et symptom på syfilis på første stadiet (primærstadiet). Såret føles hårdt og er ikke ømt. Det kan være placeret synligt på penis eller i skede indgangen, men kan også sidde et sted, hvor det ikke bemærkes af patienten, f.eks. højere op i skeden, endetarmen eller svælget.

Ubehandlet syfilis kan sprede sig med blodet og give feber, hovedpine, udslæt på hele kroppen og forskellige slimhindeafnomener efter en til to måneder. Dette kaldes syfilis i andet stadium og opstår hos ca. halvdelen af de ubehandlede.

Omkring en fjerdedel af ubehandlede patienter vil efter måneder til år uden symptomer (latensfasen) udvikle syfilis i tredje stadium, hvor der kan være kronisk infektion i hjerne og rygmarv, i den store legemspulsåre (aorta) tæt ved hjertet eller i led, knogler og hudens bindevæv.

En patient med syfilis i første og andet stadium samt en del af latensfasen er yderst smitsomt, hvorimod tredje stadium ikke er smitsomt (1).

Sundhed.dk beskriver sår forårsaget af syfilis (2):

- *"...sår forårsaget af syfilis øger risikoen for overførsel af HIV og øger risikoen for transmission af *Treponema pallidum* til hiv-inficerede individer*
- *Syfilis hos HIV-inficerede patienter progredierer hurtigere over i senere stadier, og disse patienter har muligvis højere risiko for neurologiske komplikationer og behandlingssvigt".*

Brevdato: 29-04-2024
Sags nr. 2023 - 26779
Dok. nr. 21518080

Postboks 120
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 51 92
Fax (+299) 32 51 30
E-mail: nun@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Syfilis hos gravide

Syfilis kan overføres fra moder til foster under graviditeten (medfødt syfilis). Desuden kan moderen smitte barnet under fødsel (1).

Alle kvinder bliver tilbudt rutinemæssig screening for syfilis ved første graviditetskonsultation (2).

Smitte i fostertilstanden kan føre til abort, dødfødsel eller medfødt syfilis, medfødt syfilis kan ytre sig som svær akut sygdom efter fødslen eller kan resultere i en række forskellige kroniske tilstande, f.eks. misdannelser og mental retardering. I milde tilfælde opdages tilfælde først senere i livet og nogle gange slet ikke (1).

Hvis moderen behandles tidligt under graviditeten, virker behandlingen også på fosteret. Man vil dog i reglen kontrollere barnet med blodprøver for syfilis nogle gange i løbet af det første år efter fødslen (1).

Syfilis tilfælde i 2023

I 2023 blev der i alt indberettet 213 syfilistilfælde, fordelt på 208 personer.

I 2022 blev der registreret 233 tilfælde fordelt på 228 personer.

Der var 5 re-infektioner (re-smitte) inden for samme år i 2023.

Af de syfilistilfælde var der 3 mindreårige, dvs. børn under 15 år.

Ved 1 af syfilistilfældene blev der noteret "kontakt opsporing" i indberetningerne. Dvs. at de "kontaktopsporede" var nogen, der blev fundet smittet, efter at have været angivet som kontakter til en person, der for nyligt var blevet konstateret smittet med syfilis.

Ved 12 af syfilistilfældene blev der noteret i indberetningerne, at der var sår på kønsorganerne, ved 2 at der var sår på kroppen og ved 13 var uoplyst hvor der var sår.

Ved 2 af syfilistilfældene blev der noteret i indberetningerne, at der var udslæt på kønsorganerne, ved 2 at der var udslæt på kroppen og ved 4 var uoplyst hvor der var udslæt.

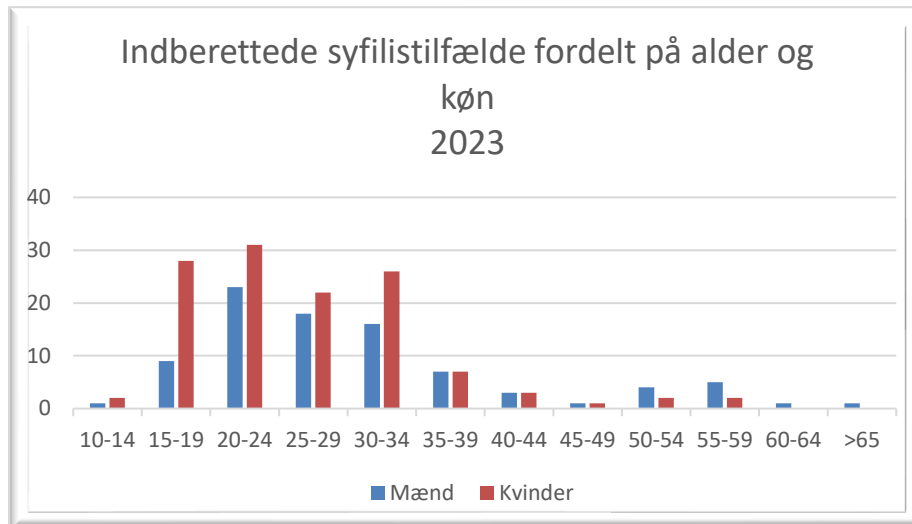
Alders- og kønsfordelingen

Aldersgrupper	Mænd	Kvinder	Total (procent)
10-14	1	2	3 (1,4 %)
15-19	9	28	37 (17,4 %)
20-24	23	31	54 (25,3 %)
25-29	18	22	40 (18,8 %)
30-34	16	26	42 (19,7 %)
35-39	7	7	14 (6,6 %)
40-44	3	3	6 (2,8 %)
45-49	1	1	2 (0,9 %)
50-54	4	2	6 (2,8 %)
55-59	5	2	7 (3,3 %)
60-64	1	0	1 (0,5 %)
>65	1	0	1 (0,5 %)
Total (procent)	89 (41,8%)	124 (58,2 %)	213 (100 %)

Blandt de indberettede tilfælde af syfilis i 2023 sås de 89 (41,8 %) hos mænd og 124 (58,2 %) hos kvinder (tabel 1). I 2022 sås de fleste syfilistilfælde også hos kvinder (3).

I data fra 2023 af de indberettede syfilistilfælde fremgår at der var ingen tilfælde af smitte, hvor vedkommende har haft sex med en af samme køn. Dvs. der forekom ingen mænd der havde sex med mænd.

Tabel 1 viser også fordelingen af tilfældene hos begge køn fordelt på 5-årige aldersgrupper hvor de fleste, i alt 25,3 % var mellem 20 og 24 år.

Figur 1: Syfilistilfælde i 2023 fordelt på aldersgrupper og køn.

Syfilistilfælde hos mænd og kvinder fordelt på sundhedsregioner

Region	Mænd	Kvinder	Total (procent)
Avannaa	15	29	44 (20,7 %)
Disko	10	18	28 (13,1 %)
Qeqqa	14	19	33 (15,5 %)
Sermersooq	45	48	93 (43,7 %)
Kujataa	5	10	15 (7 %)
Total (procent)	89 (41,8 %)	124 (58,2 %)	213 (100 %)

Tabel 2 viser at de fleste syfilistilfælde blandt mænd og kvinder fandtes i Sundhedsregion Sermersooq efterfulgt af Sundhedsregion Avannaa og Sundhedsregion Qeqqa.

Syfilistilfælde fordelt på sundhedsregioner pr. 1.000 indbyggere

Region	Avannaa	Disko	Qeqqa	Sermersooq	Kujataa	I alt
Antal indberettede	44	28	33	93	15	213
Antal indbyggere	11.022	6.056	9.203	24.333	6.184	56.865
Pr. 1.000 indbyggere	4,0	4,6	3,6	3,8	2,4	3,7

Tabel 3 viser at forekomsten af syfilistilfælde pr. 1.000 indbyggere er større i Sundhedsregion Disko og i Sundhedsregion Avannaa i forhold til Sundhedsregion Sermersooq og Sundhedsregion Qeqqa. Indbyggertallene er fundet fra Grønlands statistik i 2023 (4).

Syfilistilfælde fordelt på byer

Tallene viser, at ligesom i 2022, fandtes de fleste syfilistilfælde i Nuuk. I den næste rækkefølge kommer Ilulissat og Aasiaat som de næste.

Der var i alt 69 syfilistilfælde i Nuuk i 2023, hvilket er et fald med 6 tilfælde af syfilis i forhold til sidste år, hvor der blev indberettet 75 syfilistilfælde.

Der var i alt 35 syfilistilfælde i Ilulissat i 2023, som også er en stigning i forhold til sidste år, hvor der blev indberettet 24 tilfælde af syfilis.

Antallet af syfilistilfælde i Aasiaat viser også en stigning fra 24 i 2022 til 28 tilfælde af syfilis i 2023, dvs. en stigning med 4.

Bemærkninger

Denne statistik er baseret på indberettede syfilistilfælde modtaget i 2023 og senest marts 2024. Angivelse af sår og oplysninger om kontaktopsporing eller sex med personer af samme køn kan være underrapporteret, hvorfor der tages forbehold for disse tal.

Indberetningerne fra 2023 viser, at der var nogenlunde det samme antal nye smittede som sidste år. Sygdommen er således fortsat meget udbredt i landet og spredes fortsat hurtigt. I en længere årrække frem til 2011 forekom syfilis meget sjældent her i landet. Siden er antallet af syfilistilfælde vokset hastigt og udgør nu et væsentligt folkesundhedsproblem. Forekomsten i Grønland er ca. 44 gange højere end gennemsnittet i 29 EU/EEA medlemslande (5).

Referenceliste:

1. Statens Serum Institut: "Syfilis". Senest redigeret den 4. april 2023:
[Syfilis \(ssi.dk\)](https://ssi.dk)
2. Sundhed.dk: "Syfilis". Fagligt opdateret 26.03.2019 (UTC-2):
<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/laegehaandbogen/infektioner/tilstande-og-sygdomme/bakteriesygdomme/syfilis/>
3. Syfilis i Grønland 2022:
https://nun.gl/emner/udgivelser/aarsberetninger/sundhedsfaglige_notater_vedr_2022#x8f24592b5a4641fa99e0357c9d95394a
4. 2023 Grønlands befolkning pr. 1. juli Grønlands Statistik:
Befolkningen 1. juli efter kommune og tid. PxWeb (stat.gl)
5. Syphilis - Annual Epidemiological Report 2022.
<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/syphilis-annual-epidemiological-report-2022>

Henrik L. Hansen / Dorthe Kreutzmann

Landslægeembedet, april 2024